

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Folia Pedagogică”

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Un cuvânt de deschidere.

(*) Reuniunea culturală maghiară, numită „*Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület*”, și-a ținut în 11 a lunii curente adunarea generală în Szakolca.

Președintele acestei reuniuni, contele Károlyi István, o figură populară și de greutate politică și socială, a ținut un discurs de deschidere, care a făcut senzație în presa din patrie.

Discursul acesta este de interes deosebit și pentru noi și merită să ne ocupăm de el.

La început se face amintire de răposatul conte Bethlen Gábor, de binecunoscutul președinte al lui Emke, de fișpanul Târnavelor, de a cărui dictatură Români de acolo numai cu ororă își aduc aminte. Acest unguroiu a fost totodată și un aprig membru al reuniunii presidate de contele Károlyi, a fost într-o tîmpe homogen cu acesta, ambii politicieni opoziționali și șovinisti la extrem.

Este pentru noi prețioasă constatarea, că reuniunile culturale ale Maghiarilor aprîpe tîmpe sunt conduse de elementele cele mai extremiste și că guvernul de obște în aceste reuniuni n'are majoritatea.

Prețioase sunt mai departe următoarele cuvinte, rostite de Károlyi, vorbind despre felul cum persecuta guvernul pe Bethlen Gábor:

„*Forța, cumpărarea sufletelor cu bani, desconsiderarea legii*, au fost cauzele trîntirii contelui Bethlen Gábor”.

De aci pornesc oratorul a continua cu acușele la adresa guvernului, pe care-l scarmenă fără nici o milă din scaunul său prezidial.

Plin de cel mai orb șovinism esclamă următoarele: „*Guvernele noastre nu fac politică națională!* Onorată adunare generală! Dacă punem mîna pe inimă, dacă voim să vorbim sincer, nu putem tăgădui, că dela anul 1867 încîce s'ar fi putut valida ideea națională pe tîmpe linia vieții de stat, dacă

bărbații de stat, conducătorii afacerilor Ungariei s'ar fi nisuit într-ocolo cu o voință tare, cu patriotism și cu curagiu”.

Care va se dîcă: dacă guvernele dela 67 încîce ar fi fost mai curagioase ne-ar fi putut deja maghiarisa pe toți și ideea de stat maghiar ar fi ajuns la deservîșire și realizare. Chestie de vederi! Însă *transit* peste aceste, se venim la lucruri, cari au valoare și în ochii noștri.

Etă cum continuă stimabilul conte: „*Tîmpe le-au centralizat. Din pricina asta nu se mai găsesc urme de o cărmuire de sine a comitatelor și a comunelor. În mîinile lor (acelora dela guvern. Red.) este depusă tîmpe puterea, er drepturile sunt înjugate; er pentru- ca se pîmpe fi atot puternici, au nimicit și puterea obligatorie a legii...* Guvernul ș'a deobligat priu funcțiuni cel puțin 400 de mii indiviđi inteligenți, deci jumătate din numărul total al alegătorilor, de unde urmîză, că afară de forța publică mai este în mîna guvernului și condiția fericirii individuale..

„Dacă mai adaugăm la aceste, împregiurarea, că guvernul alege parlamentul, guvernul completează și înmulțesc numărul membrilor din casa magnaților, guvernul face posibil credincioșilor săi — compatibili sîu incompatibili — a ajunge la interprimderi grase și în direcțiuni, guvernul denumesc pe episcopi și exerciază în biserică dreptul de supremă inspecțiune, — dacă le considerăm tîmpe aceste, putem afirma fără șovăire, că **putere civilă mai mare, mai necondiționată și mai nețermurită ca guvernul maghiar nici țarul Rușilor nu exerciază**”.

Cine aduce acest verdict isbitor?

Omul lor, bărbatul acreditat al nîmului unguresc, oratorul parlamentar, politicianul cunoscut și recunoscut, magnatul cu vederi largi, a cărui cuvînte mult trag în cumpenă.

Am vîdut că acest om se închină unui Bethlen Gábor ca unui idol, numai din cauza, că a fost un persecutător al nîmurilor nemaghiare, un fruntaș al ideii de stat maghiar. Ce a vorbit deci Károlyi, a vorbit din curată dragoste față de nîmul sîu, de Unguri, pe cari îi vede atît de impilați. Iubire entusiastă, egoism extrem pentru nîmul sîu și ură orbă și dușmănie față de noi, — e ce-i caracterizează vorbirea lui Károlyi.

Er dacă un dușman al nostru astfel vorbește, noi ne bucurăm, căci este în favorul nostru vorbit.

Nu dîcem noi, — ci tu dîci, voi dîceți!

Nouă nu ne dați creșmînt dacă ne plîngem și vocile ce în străinătate le ridicăm, cercați să le înăbușiți, adevîrul îl intervertiți și presentați în străinătate în niște colori obrasnic de false.

De cîte ori am fost bătuti, loviți până la sîngerare, de cîte ori umiliți și neîndreptățiți în drepturile noastre cetățenesci; de cîte ori am exclamat noi, că suntem tractați „ca în Rusia”; de cîte ori am protestat în contra violențelor vîstre, în contra meschinului sistem de guvernare? Și voi ați rîs și ne-ați desmintit și v'ați continuat jocul vostru cel fals cu noi.

Și acum — poftim! De pe buzele vîstre pîcătîse, din graiul omului vostru fruntaș, ce vî reprezintă, din inima și creerii unui președinte al unei mari reuniuni a vîstre, ies de-a valma jeliurile vîstre. Voi înșive veniți și constatați în fața lumii, că aici în țera domnesc centralism și absolutism, sisteme pîcătîse de guvernare; voi veniți și spuneți, că aici e „*nimicită puterea legii*” și „*drepturile sunt sdrobite*”. Voi vî desvîrțiți în contra guvernelor. Voi șoptiți *odată*, ce noi de mii de ori am strigat.

Cum adecă?

Nici voi nu vî simțiți bine și cald în această țera? Și vouă vî este Ungaria Rusia? Atunci ce să dîcem noi,

noi pătura exploatată, aria pe care apasă totul, — cum sî ne simțim noi în această insulă a șerpilor?

Da e firesc, este o urmare a stărilor triste din țera noastră ca să se mai găsescă și în tabăra vîstră, bărbați, cari sî — țipe, sî bată alarm în gura mare. Ei, mai țipați și voi căci nouă ne-a mai și răgușit vocea. De atîtea țipete neascultate, glasul nîl înecă adese-ori nîcasul și plînsul. Mai luați-vî și voi între voi de pîr, căci pîte astfel se va limpezi mai iute atmosfera cea grea și plină de miasme. ...

Vorbirea de deschidere a lui Károlyi este un bun început. Ea a avut resunet în presa maghiară și va avî și în cea din străinătate.

Însă mai are vorbirea din chestiune și o altă parte dîmnă de a fi scosă la iveală.

După cum am vîdut a fost rostită într-o reuniune curat culturală, — însă dela început până la sfîrșit n'a fost decît o vorbire curat politică, acușe în contra guvernului și a politiceii contimporane maghiare.

Legea esclude politica din cercul de activitate a reuniunilor culturale. O scim și simțim această mai cu sîmă noi români. Noi ne ferim- ca de foe, a implica puținele vîstre reuniuni în chestiuni politice, și cu tîmpe aceste reuniunile vîstre îndură dîlnice șicane.

La ei e firesc alfel. „Emke” este vecinic cîmpul pasiunilor politice. Chiar cearta ce decurge acum în sinul numitei societăți și lupta pentru preșidentură în locul lui Bethlen, este de natură curat politică. Pe urmă vorbirea lui Károlyi în reuniunea culturală de rangul prim în Ungaria.

Dar găsesc- se cine-va sî-i ieie la rapanghel pentru procedările lor contrare legii? Aș!

Er noi tăcem, căci suntem dedați deja de mult cu acest fel de mîsurare a dreptății.

FOIȚA.

Reflexiuni literare.

(Urmare și fine.)

În cas contrariu, literatura frumoasă, cu deosebire poesia pîtî să rămînă numai un mijloc de a distrage pe un — moment.

Tîmpe acestea le-aș aplica și la adresa prosei frumoșe, și încă cu adausul, că în casul, cînd acesta ne pune în vedere fapte și întîmplări, cari nu tocmai consumă cu principiile bunului simț și nu corespund interesului etic, și cînd această se întîmplă cu scopul, ca per conclusionem a contrariu să se tragă consecințe morale bune: această nu totdeauna succede, fie, pentru că omul de multe-ori alege ceea- ce e supus imediat simțirilor, sîu pîte, convine cu vre-o înclinare individuală, fie, pentru- că nu s'a adus la destulă lumină momentele rîului, ca fiind stricăcioșe.

De regulă ađi, d. e. în novele, jîcă rol necredința femeii, jalușia cu urmările ei, de multe-ori tragice. Îți înfățișează apoi nisce scene peripețioșe, cu un desnodămînt, care de multe-ori îți face pîrul măciucă. Nu lipsesc de aici: duelul, dușmănia jucată pe mîrte — pe viață, uciderile sîu asasinările, și chiar sinuciderile desperate, cari ni-se pun

înainte drept consecințe. — Voesc să dîc, pentru ultimul moment îți lasă în suflet o impresiune, ce-ți stîrnesce fiori și grîză. Și așa la fine, unde ar fi să urmeze a încheia cu a se trage o dungă grîsă peste momentele negre scoțîndu-se la ivelă frumsețea și învingerea virtuții ori jîșnicia pîcatului: — te trezesci de multe-ori cu o viață stînsă, victimă! dar adevîrat victimă fără a merita. În asemenea casuri lipsesc consecința morală, cea- ce nu pîte avî bun efect asupra desvîlării sentimentului.

Acum revin b) la obiectul unei lucrări frumoșe, cînd după calitatea-i morală, nu ni-se pîte presenta ca țip de imitare, ci cu scopul de a încungiura rîul și a urma contrarului. Nici de-cum nu le condamn, de ore- ce firea omului e mai înclinată spre rîu, și pentru- că prezentarea rîului în tîmpe liniile sale negre aduce acelaș folos, ca și prezentarea virtuții. Dar la obiecte de această natură se recere: privitor la scop, ca să ni-se pună în vedere pentru a cunîșce rîul ca rîu în sine și în consecințele sale. Privitor la prelucrare apoi ea sî fie o fidelă icônă, în carea sî se ogîndeze rîul. — Altmîntre, pe lîngă delectarea momentului, nu putem cîștiga nimic, dar și asta se pîte întîmpla în detrimentul educațiunei sentimentului.

Și fără a fi cu considerațiune la acest interes, sunt mulți, cari cu plăcere cetesc

atari lucruri, bag sîmă pentru- că în ele vîd icônă patimilor și slăbiciunilor omenesci, și de mai mult nu se întrebă.

Se ivesce deci simțita necesitate a unei direcțiuni nouă, de a cultiva gustul de cetire, și prin el a nobilita sentimentele.

Acastă ar fi cu puțință, cred eu, a se realiza pe calea revistelor vîstre literare, în locul prim, așa — dacă poesia pe lîngă sentimentali smulsubiectiv al poetului, și prosa frumoșă, pe lîngă momentele, menite a distrage, vor cuprinde și momente educative. Și să dîcem de pildă, de ce se ridică la ivelă și mai vîrtos necredința femeii? Ore, numai această o caracterizează? Și de ce o prezentezi în această colîre unui tînăr carele începe a se interesa de literatură, a ceti novele, fără a cunîșce viața? Și de ce nu chiar ca pe „Angela” — „ăngerul de Salingen” a lui Bolanden, așa plină de modestie și demnitate, în cît sî o poți numi fără re-mușcare — änger!? Ore, nu o Cornelia a fost mama celor doi Grachi? ore nu o mamă ca venerabila matronă Veturia a înfrînat pe Coriolan, de n'a adus nefericire asupra cetății sale natale? Ore nu o mamă ca a lui Stefan, ș'a făcut fiul tare în rîșboie și „domn mîrit” pe tronul moldovenesc? Apoi ore, nu o Monica a făcut din fiul sîu Augustin un — sânt? — Apoi: în viața dîlelor vîstre nu avem Corneli, cari cresc bărbați folositori nîmului și bisericii lor, apoi Veturii,

mame, ca a lui Stefan, cari peste generații întregi sunt dar ceresc pentru fii, și fiii fiilor lor, făcînd din ei ômeni de caracter și creștini buni! Etă dar cîte virtuți pîte întrunî sinul femeii în schimbul atribuțiunei ce nu totdeauna o merită. ... De ce dar sî nu trăesci cu mintea și simțirile și de ce sî nu le încaldesci în sferile ideale ale virtuții, cînd destul de rece simțim realitatea! Astfel înțeleg eu, nobilitarea gustului de cetit și educațiunea sentimentelor. Și chiar ne-ar fi binevenit un Silvio Pelico, ca al Italianilor și un Bolanden cari sî tindă a educa întăiu simțirile, sufletul, apoi a — distrage.

Ađi stă lucrul întors pe la noi!....

Revistele vîstre literare, constituind ele o literatură fluentă, cum s'ar dîce — continuă, apar în intervale periodice, și astfel fac impresiunea a ceva pururea nou, atrăgînd asupra lor atențiunea comună nu mai puțin ca cele, cari se ocupă cu chestii politice, căci dîr și prin cele literare putem face politică, însă — culturală. Și împrașciate ele, dela colibi până la palate, fără considerare de stare si etate, pe cît de încet, pe atît de cu succes s'ar putî inaugura această direcție în politica culturală. Atunci cultura spiritului omenesc n'ar mai fi — unilaterală.

Ghița dela Roși.

„Folia literară”.

Convent bisericesc. Reprezentanții bisericii evanghelice din districtul cis-danubian s'au întrunit în săptămâna trecută la Pojon luând parte și acele cercuri, cari de 3 zile se împotrivesc participării la conventul general. Causa a fost neînțelegerile între diferitele cercuri, îndeosebi între cele slave (slovace) și cele germane (maghiarizate). La conventul din estimp era să se mijlocască o împăcuiere între singuraticile cercuri. Senioratul din Nitra, unde slovacii au absolută majoritate au formulat patru puncte, cu scopul de a le asterna conventului spre aprobare ca basă a împăcării. Etă cele patru puncte:

1. Conventul districtual se revocă concludus din 29 Decembre, prin care s'a introdus în acest district limba maghiară, ca limbă oficială.
2. Să se decidă, ca uniunea cu biserica reformată nu se va întempla, fiindcă este în contra intereselor bisericii evanghelice de confesia augsburgică.
3. Conventul să hotărăască, că cel ce își extradă pe copiii sei prin revers altor biserici, său se căsătorește cu o femeie necreștină, său nu se căsătorește de loc și nici copii nu și-i botăză, — nu poate ocupa funcție bisericească.
4. În creșterea învățătorilor și a preoților conventul se procedează mai corect în comunele slave, se dispună ca limbile slave să se propună deja în gimnasilor și să nu îngăduie ca se fie persecutați cei ce din propriu indemn vor să învețe limbile slave.

După o lungă desbatere s'a hotărât, ca limba maghiară se rămână și mai departe limbă oficială; punctul al doilea nu s'a acceptat; în ce privește învățarea limbii slovace, s'a decis, ca chestiunea să se pună de altă dată la ordinea zilei.

După enunțarea acestor hotărâri slovacii au părăsit conventul în mod demonstrativ. Înțelegerea între cercuri deci nu s'a putut restabili.

Wilhelm II. la Totis. Maj. Sa Monarchul, Duminecă, — după-ce dimineața a participat la serviciul divin din capela Piaristilor din Totis, și după prânz la bazarul, ce s'a arangiat în parcul lui Eszterházy pentru păgubiții prin inundații, — la orele 3 și 1/2 după prânz, însoțit de o mare suită s'a transportat la gară, întru întâmpinarea împăratului Germaniei. De față erau la gară arhiducii Iosif, Rainer și Eugen și autoritățile adm. comitatense. Majestatea Sa avea uniformă de general prusian, cu insigniile ordinului vulturului negru. Ceva înainte de orele 4, trenul, care aducea pe Wilhelm II. a intrat în gară, și împăratul german, care purta uniformă de general austriac, cu stema ordinului Sf. Stefan, s'a dat jos. Cei doi puternici domnitori s'au salutat foarte cordial, sărutându-se de mai multe ori. Maj. Sa a prezentat înaltului oșpe pe membrii suitei sale și pe comiții ce erau de față. Întrarea în oraș s'a făcut îndată, între aclamațiunile mulțimei. După sosire, Maj. Sa monarchul a făcut visita oșpelui seu în departamentul aceuia. Visita a întors'o îndată împăratul Wilhelm, cercetând totodată și pe arhiducii ce se aflau în Totis. Luni Maj. Lor au luat parte la manevrele de pe hotarele dela Totis și Mocaș. Pe la orele 2 după prânz s'au reîntors la Totis. La 3 ore au participat la un dineu. Maj. Sa Monarchul nostru, dela Tata a călătorit eri după prânz la 4 ore la Mohács, însoțit de contele Paar. Împăratul Wilhelm a călătorit cu un pătrar de oră mai târziu.

Scrisoare din Cluș.

Cluș, 1/13 Septembrie 1897.

După pauză. — Lipsa unei școli normale române și a unui catechet în Cluș. — Un activ original. — Partidul de reformă.

Trecând feriile pline de farmec pentru toți, elevii ăr alergic a da ascultare glasului muselor, care în sezonul verii amuțise de tot. Nu e mirare, omul în dezvoltarea sa e direct expus influințelor de temperatură, spiritalul nu poate lucra cu încordarea recerută de regulamentele școlii atunci, când piroteala îl lipsește de totă vioiciunea și claritatea necesară, ci caută mai mult recăderea, pe când

corpul mal cu înlesnire poate îndeplini lucrările sale pe lângă o temperatură foarte ridicată sau foarte scădută.

Cu 12 l. c. espiră termiul inserierii la universitățile din patriă, deci m'am grăbit și eu a mă înscrie ca ascultător la universitatea din Cluș. Dar venind aici, câtă durere! În inima Ardealului, în care se află universitate, 3 gimnasilor complete, academie comercială și de muzică, școli de agricultură, preparandie de învățători și învățătoare, școli industriale și civile și alte institute mai mărunt, se înțelege toate cu limbă de propunere maghiară, — noi Românii n'avem nici o școală populară cinstită. Adevărat, că există școală elementară gr. cat. română într'un edificiu lipsit de beneficiile rașelor solare, dar cuminte lucru ar fi, când s'ar întemeia o școală corespunzătoare cu mai multe clase din partea ambelor biserici române, pentru-ca fii poporului nostru cel puțin crescerea elementară să o capete în limba maternă, căci mai târziu au destulă ocaziune a studia un-gurească; așa însă cum stăm aici, partea cea mai mare ascultă de mici copii clasele elementare la unguri și continuă până în capăt, e deci foarte explicabil cât de mulți se perd din sinul națiunii și devin dacă nu apostoli ai maghiarismului, cel puțin indiferenți față de mama, care i-a nutrit. Ating ideea aceasta, pentru-că eu o aflui tare urgentă. Dacă nu suntem în stare să înființăm școli superioare, har Domnului! o școală populară în centrul Ardealului totuși n'ar sta rău să reprezinte elementul nostru, cu al cărui număr ne place să ne lăudăm. Deasemenea ar fi necesară instituirea unei catechet la gimnasilor.

Tot atât de slab numerice e reprezentat elementul românesc și la universitate. Dar nu și în ce privește calitatea, și aici după părerea mea corespondentul „Tribunei“ (Vezi Nr. 188 și 189 a. c.) nu e obiectiv. D-sa, având a intra cu 1 Octombrie în serviciul militar de un an și ia adio dela universității clujene într'un lung studiu, în care denotă mul zel și însuflețire pentru nația sa, dar ici-colo e presărat și cu afirmații temerare. Astfel d-sa riscă a susține următoarele: „La noi tinerimea nu are alt ideal mai mare, decât ca după câți-va ani petrecuți în chef pe la școlile superioare să treacă bine-reu preste examenele prescrise și apoi cu nasul sus, și capul gol, să tragă leata grosă, ori se „fericească“ și se lumineze bietul popor, căruia i-au cădut în cărcă“. Tinerimea universitară română în general recrutată din părinți săraci și dornici de progres, ar pute să aibă un astfel de ideal? Dl corespondent scie destul de bine: câți studenți români, mai ales juristi se susțin prin propria lor muncă pe lângă un stipendiu, care nu ajunge să le împace trebuințele. Încât pentru acusa, ce o ridică contra juristilor români, că nu se ocupă afară de studiile speciale cu nici un alt studiu, răspundă densii! — „Adieu“—ul dlui corespondent în forma, în care a apărut, a produs în cercurile studenților mai mult indignațiune, decât aceea ce s'ar fi așteptat.

Viața universitarilor maghiari a ajuns în stadiul, în care ei află necesare reforme radicale. Pentru realizarea acestora s'a constituit partidul de „reformă“, care și întinde mreaja și după ne-maghiari pentru ca „uitând toate durerile trecutului să lucrăm împreună la altariul unității și al „ideii“.

Din România.

A. S. R. prințul Ferdinand a început de câte-va zile să facă și preumblări pe jos prin împrejurimile palatului Foișor.

D. dr. Leyden, savantul profesor german, a părăsit Joi capitala, ducându-se la Sinaia.

Distinsul doctor, carele este oșpele curții princiare, a examinat cu de-amănuntul starea sănătății A. S. R. prințului Ferdinand și putem anunța cu bucurie că, d-rul Leyden a constatat, că atât inima cât și plămânii sunt în cea mai bună stare și că funcționarea lor nu lasă absolut nimic de dorit.

Studenții facultății de litere din capitală au comandat o medalie de bronz, în amintirea descoperirii monumentului istoric dela Adam-Klissi.

Acastă medalie poartă pe o parte ofigia monumentului dela Adam-Klissi, ăr pe cea l'altă figura dlui profesor Gr. Tocilescu, descoperitorul monumentului.

Dl și d-na Take Ionescu — serie „Timpul“ — au plecat Duminecă dimineața din Sinaia la Brașov de unde apoi, însoțiți de mai multe persoane din localitate, se vor duce în excursiune prin munții Branului.

Dl și d-na Take Ionescu vor pleca de aici în țera Hațegului de unde vor urca muntele Paringul dela granița româno-ungurească.

Joia viitoare se vor întorce în capitală

Doxologie „Timpul“ serie: La Sinaia s'a oficiat alalta-eri o Doxologie (Te-Deum, cum i dice T.) la Monastire pentru aniversarea lui Griviței.

La această Doxologie au asistat ministrii — cari se aflau la Sinaia, generalii, și un mare număr de persoane. Orașul este împodobit cu drapele.

M. S. Regele a fost felicitat telegrafic atât de consiliu de ministrii, cât și de mai multe alte persoane cu ocazia acestei aniversări.

În toate orașele de reședință din țară, s'a oficiat câte o Doxologie.

Noutăți.

Regele României în Budapesta.

Foile maghiare aduc știrea că Regele României va visita în 27 Septembrie pe Majestatea Sa Francisc-Iosif în Budapesta. Era se fie — scriu foile — o întâlnire alor trei Monarhi, Wilhelm al II-lea, Francisc-Iosif I. și Carol, întâlnire ce avé se fie o reducere a însemnătății întrevederii suveranilor la Petersburg, însă Carol a preferit a veni la Pesta numai după plecarea lui Wilhelm. „Adevărul“ din București condamnă în termeni vehemenți mergerea regelui român în capitala un-gurească.

Comitetul despărțământului IX (Oraștie) al „Asociațiunii“, convocă pe ziua de 26 Septembrie n. 1897 adunarea generală ordinară a despărțământului în comuna Turdaș (lângă Oraștie). Din programul publicat în fîia locală „Revista Oraștiei“ vedem că două lucruri foarte laudabile pune la cale acest despărțământ, și din incidentul adunării sale acesteia: împărțire de cărți populare ușor de înțeles și folos poporului, și o expoziție de lucruri de mână femeiesci, adunate din satele Turdaș și Pricaz. Spre lauda actualului comitet al despărțământului, în frunte cu directorul său domnul Dr. I. Mihai, scotem la ivelă, că acest despărțământ acum de ani de zile la adunările sale se folosește de ocaziune pentru a servi în chip real adevăratului scop al Asociațiunii: de a sădi adevărat dragoste pentru literatură și prin ea cultură în popor, prin împărțirea de cărți populare folositoare, uneori disertații anume pregătite, potrivit împrejurărilor și trebuințelor.

Sistemul „Reiffeisen“ și fond de teatru român în Bucovina. Cetim în „Patria“: Pentru a vulgariza în poporul nostru sistemul Reiffeisen, s'a format un comitet, care a pregătit publicarea unei broșuri populare despre aceste bance. Broșura s'a tradus din limba germană în cea română. Traducătorului i-s'a oferit din partea comitetului pentru munca sa o remunerație de 50 fl. v. a. Traducătorul însă a renunțat în numele familiei sale la cei 50 fl., exprimându-și dorința, ca ei să fie întrebuințați pentru un scop deosebit, adevărat să formeze începutul unui fond de teatru național-român bucovinean cu sediul în Cernăuți. Scrierea va fi distribuită în popor încă în anul acesta. Vor urma apoi statutele întocmite după trebuințele țării.

Român sinucis în Viena. Diarele vieneze anunță, că un Român din țară, cu numele Adriopol, a luat cuartir la un Hotel de frunte din Viena unde a dus o viață luxuriosă în decurs de mai multe zile. Deodată însă n'a mai dat semne de viață și fiind lucru suspect, au intrat cu forța în chilia lui, unde l'au găsit mort, — se sinucise cu un revolver. Curios este, că l'au găsit cu o țiga-

retă în gură și pe masă o sticlă de cognac pe jumătate deșertată. S'au găsit mai multe scrisori, din cari reiese, că sinucisul bonvivant (cam de vre-o 30 de ani) a aparținut unei familii fruntașe din România.

Pietro Mascagni, renumitul compozitor italian, autorul „Cavaleriei rustice“, — despre care dușmanii lui tocmai acum au răspândit vestea, că s'ar fi sinucis — a fost distins zilele acestea din partea regelui Umberto cu ordul coronei. Ministrul de instrucție publică italian, în o scrisoare măgulitoare exprimă artistului regretul său pentru atacurile suferite din partea dușmanilor sei.

Cehii serbiza. Demonstrațiile cehilor se succedă neconținut. După o depeșă din Praga, alegătorii din Brod, Collin și Podjebrad, au ținut Luni într'un hotel în apropiere de Pecek o adunare în scopul de a sërba aniversarea rescriptului imperial dela 1871. În un proiect de conclud, primit unanim, au fost provocați deputații cehi să nu servescă centralismul vienez, ci să lupte mai departe contra guvernului. Adunarea a trimis Monarchului următoarea depeșă omagială: „Dea Dumneșeu, ca promisia dată în rescriptul din 1871 să se realizeze spre binele poporului“.

Demonstrația Sârbilor bosniaci pe lângă Sârbia. Se comunică următorul episod interesant: Dilele aceste a sosit la Gradișca din Bosnia vaporul sârbesc „Belgrad“. Îndată-ce locuitorii sârbi de pe țărmul Bosniei au aflat despre acesta, o mulțime imensă de ei au grăbit la Sava, spre a vedea vaporul. Mii de familii, cu mic cu mare au peregrinat acolo și au arangiat o adevărată sărbătoare națională, aclamând Sârbia și totul, ce e sârb. S'au urcat pe vapor, și cu o adevărată evlavie au umplut de sărutări drapelule, colorile sârbesci și părțile vaporului, unde era scris numele „Belgrad“.

Expediție la Polul sudic. Dilele trecute a plecat din Amsterdam expediția lui Adrian Gerlache, cu vaporul Belgica, spre polul sudic. Expediția are douăzeci și două de persoane, între cari e și biologul român Racoviță, apoi un chimic polon și un medic belgian. Vaporul pe la mijlocul lunii Noiembrie va lăsa America de sud, și pe la începutul lui Decembre va ajunge și descinde la țărmul ostic dela Graham. Curajoșii întreprinzători au nădejde în ajungerea scopului lor, care în primul loc nu e ajungerea la polul sudic, ci alte cercetări științifice asupra globului terestru.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, ni-se pune la dispozițiune următoarea consemnare a membrilor ajutători, căreia cu plăcere îi dăm loc:

Cu taxa anuală de 5 fl. Ioan Bechnitz, privat; cu taxa anuală de 4 fl. Aureliu Păniliu, cancelist; cu taxa anuală de 3 fl. Constantin Stezar, căpitan în pens., Alexandru Lebu, proprietar și Adam Florea, cursor de bancă; cu taxa anuală de 2 fl. Zacharia Boiu, asesor cons., Moise Lazar, ases. cons., Dr. Aurel Brote, director de bancă, Mateiu Voilean, ases. cons., Dr. D. P. Barcianu, prof. semin., Demetriu Comșa, prof. semin., Ioan Papiu, protopresbiter, Dr. Vasile Bologa, director, Nicolau Ivan, ases. cons., Dr. Petru Cioran, medic, Demetriu Cuntan, prof. sem., Silvestru Moldovan, redactor, Victor Tordășianu, funcționar cons., Cornel Aiser, oficial de bancă; Ludwig Binder, dirigent tehnic al Tipografiei arhidieceșane, Iulius Pankiewicz, restaurateur, Heinrich Meltzer, restaurateur, Dumitru Sârbu, oficial de bancă, Dr. Elie Ben, medic, Niculaș S. Nadasdi, comerciant, Ioan Gârbacea, librar, Victor Dresnand, contabil, Iosif Marschall, șef de tipografie, Ioan Mașteiu, comptoarist, Petru Simion, librar, Ioan Mihail, ospătar, Nicolau Mohan, culegător tipograf, Ioan Pinciu, culegător tipograf.

Rutenii amenințați de mistreți. Sârmanilor ruteni nu le ajunge cu lipitorile de Jidani muscălesc, ce-i copleșesc, ci trebuie să se apere și contra fiarelor sălbatice. În părțile nordice ale comitatului Bereg s'au înmulțit în chip înspăimântător mistreții (porci sălbatici) și fac pagube enorme în sâmnaturile sârmanului popor. Poporul spune, că

turme întregi de porci bântue. Nopti întregi trebuie să vegheze sormanul rutean lângă foc sămânăturile și bucatele secerate.

Despre jidanii muscălești, cari continuă încă a imigra în ținuturile locuite de Ruteni, pe la Munkács, se comunică sciri revoltătoare. Oribilele lipitori nu se îndestulesc cu despoierea până la măduvă a sormanului popor, ci încearcă și atentate contra persoanelor cari îndrăznesc a-l lumina în contra lor. Astfel se vestește din Munkács, că în una din nopțile trecute o ceată de jidani a atacat pe preotul gr. cat. *Natolya M.* din Dombortel'e și înfrântă l-a maltratat și zdrobit, încât ați se află între viață și moarte. Causa e, că preotul pomenit ajutase poporul cu bani, și a făcut totul pentru a împiedeca ajungerea întreprinderilor în mâinile jidane. Scopul jidanilor a fost să ucidă pe preot pentru a intimida poporul slab de înțeles.

Monument lui Széchenyi. Memoriei lui Széchenyi István „celui mai mare maghiar” conaționalii săi au ridicat în Nagy-Czenk, (com. Sopron) locul natal al lui, un monument, a cărui inaugurare s'a sărbătorit acolo pe lângă mari festivități.

Invitare la petrecerea de vâra ce se va aranja Duminecă în 7/19 Septembrie a. c. în sala școlii gr. or. din loc. Venitul curat este destinat în favorul școlii. Vîngard în 30 August 1897. Inceputul la 8 ore s'era. Prețul intrării: de persoană 50 cr. de familie 1 fl. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

„Nădlăcava”, institut de credit și economii societate pe acții, a deschis în Nădlac, strada Popetului Nr. 1075 (în fosta casă a lui Mannheim Eduard) o societate pe acții, cu scopul de a câștiga poporului agricol capitala necesare și pentru a desvolta spiritul de crutare. Ramii principali de operațiune a institutului sunt: 1. Depuneri spre fructificare cu și fără abdicare; 2. Escomptare de cambii; 3. Împrumuturi pe obligațiuni; 4. Împrumuturi ipotecare; afară de acestea institutul se ocupă cu toate afacerile, cari cad în sfera de activitate a unei bănci. Împrumuturile se acordă cu 6%, 7% și 8%.

Post de contabil la „Murășanul”. În numărul precedent s'a strecurat la concursul publicat pentru postul de contabil o eroră cu privire la termen, ceea ce astăzi rectificăm.

Bibliografic. Ne a sosit la redacție spre anunțare: Antăia carte de scriere și cetire pentru învățarea limbii maghiare în folosul școlilor populare române, întocmită pe baza planului ministerial de învățământ de Ioan Roman, învățător în Șeitan. Prețul cincișpece cr. Arad, la Réty și fiu.

Dela „Reuniunea femeilor române din Sibiu”.

Dare de sémă.

Rectificare: În unul din numerii trecuți din greșelă am publicat, ca donat prin d-na preotă Hareta Clonța din Beclean, 1 ac de cravată (de aur). Acul e donat de dl deputat dietal Dr. Nicolae Șerbanu, — ceea ce prin acesta rectificăm.

(Urmare).

Dela d. Letiția Bologa, soție de dir. școl. Sibiu, 1 cursor brodat.

Dela d. Mariți Medanu, Muerău, 1 ștergar și o cutie din sticlă.

Dela d. Maria Păcală, preotă în Șulumburg, 3 fețe de masă și 2 fl.; d. Eugenia Păcală, 1 surtă croșetată.

Din Curarului dela dd: Rebeca Manta, preotă și Maria Arseniu, câte o față de masă cu câte 6 șervete, ind. de casă; Maria Măcelariu, 1 față de masă ind. de casă; Paraschiva I. Chipără, dascăliță, 1 ștergar, ind. de casă.

Dela d-na Luiza Lazar, soție de ases. cons. Sibiu, 1 tabletă brodată.

Dela d-na Carolina Muntean, n. Edle von Dessovic, soție de maior, Sibiu, 1 țiitor de argint pentru pome.

Dela d. Livia A. Moșoiu, n. Pușcar, Bran, 1 vâl de borangic.

Dela d. Florica Roman din Luncoiu de sus, 1 cursor brodat.

Dela d. Maria Fodoran, preotă, Moșna, 1 ștergar și 2 șervete, țesătură de casă.

Dela d. George Szerb de Cuvin, deputat dietal, Budapesta, 20 fl.

Dela d. Ioan cav. de Pușcariu, jude de Curie în pers. Bran, 10 fl.

Dela d. Dr. Iosif Gall, membru al casei magnaților, Lucareț, 10 fl.

Dela d. Dobra Baca, preotă, în Po-placa, 1 fl.

Din *Drăguș* dela dd: Ana Solomon, n. Vas, 1 fl.; Dionisie Făgărășan, 2 fl.; Eva I. Făgărășan preotă, Solomia Făgărășan soție de inv., Maria Codru soție de notar, economie: Maria G. Codru, Rafira Spr. Fogorășiu, Eva Stoica Racu, Solomia Vl. Rogozea, Sofia M. Nichiu, Rafira Tatar, Maria N. P. Codrea, Elisaveta Sofonea, Maria Poparadu, Eva Gușeală, Eugenia Găbrian, Maria I. Sofonea și Catalina Popa, câte 1 merindar.

Dela dd: Aristița Petrescu din Budeniț (Bucovina), 1 traistă de lână (națională); Aglaia de Zotta, din Cernăuți (Buc.), 1 camissol național; Mariora Petrescu din Budeniț (Buc.), 3 ștergere, țes. de casă, colect. d-șora Aristița Petrescu.

Dela d. Silvia Oprea, Armeni, 1 față de masă, țes. de casă.

Dela d. Maria Cioban, profesoră, Sibiu, 1 păreche perdele pentru ferăstră, țes. naț. manufact. proprie.

Dela dd. eleve a cursului complementar dela școla civilă a „Asociațiunii”: Ecaterina Nasta, Craiova (Rom.); Aurora Milovan, Măndrului; Elisa Chitu, București (Rom.); Veturia Murășan, Sibiu: Nina Papp, Beiuș; Ecaterina Jorga, Lugos; Cleopatra Nicolau, Sinaia (Rom.); Ella Radivoevici, Bozovici: 1 masă cu patru scaune, arse.

Dela dd. eleve în internatul „Asociațiunii”: Eugenia Antonescu, Rîmnicul-Sărat (Rom.), Mariora Dima, Sibiu, Cristina Loichița, Caransebeș, câte 1 cursor brodat; Veturia Murășan, Sebeșul săs., Iuliana Hențescu, Buzău (Rom.), câte 1 ștergar; Elena Ionuț, Bucium-Șasa, Ana Hodoș, Aciliu, câte 1 tabletă brodată; Irina Coșciuc, Sibiu, 1 batistă; Livia Leményi, Sibiu, 1 tavă arsă; Maria Leményi, Sibiu, Rafila Tutoiu, Porumbacu inf., câte o punguliță; Nina Papp, Beiuș, 1 perină p. sofă; Silvia Andru, Beiuș, 2 convertite de pat.

Dela dl Iohan Moravetz, juvelier, Sibiu, 6 cuțite de argint p. dessert.

Dela d-șora Elena Sântion, profesoră, Blaș, „Versuri și proză”, de Alexandrescu și scrieri de Carmen Sylva.

Dela d. Maria Comșa soție de inv., Măndra, materie p. față de masă.

Din Sibiu dd: Iohann Weindel, comerciant 1 servit de bere p. 2 persoane și 1 blid de sticlă p. pome; Ludvig Fuchs comerciant, 10 cutii de sardine; W. Krafft librar, „Albina Carpaților”, tom. IV. și 3 piese musicale.

Dela dna Ecaterina Dr. Prunaș n. Rebega, Orlat 1 perină de divan, ind. de casă.

Dela d. Iana Rebega n. Manta, Gurariului, 12 șervete de cafea, ind. de casă.

Dela d-șora Valentina Penciu, Sibiu, 1 tavă arsă și pictată.

Dela d-șora Hortense Penciu, Sibiu, 1 sachet pictat. (Va urma.)

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

I. Löser.

Istoria Agriculturii.

Traducțiune autorizată de

Un prieten al plugarilor.

(Urmare).

3. Agricultura la Jidovi.

Înainte de a veni jidovii în Palestina, se ocupau mai mult cu economia de vite; îndată ce s'au stabilit în această țară, au devenit agronomi de frunte. Cărțile lor sante căutau a promova agricultura, de aceea jidovii au rămas mult timp pe lângă agricultură și economia de vite. Moșia lor era împărțită între cele 12 seminții și între singuraticile lor familii; toți trăiau împreună și prin cătune și toți se ocupau cu agricultura. Gedeon era ocupat chiar cu cernerea gră-

ului, când a fost chemat ca conducător al armatei; Saul își căuta măgărițele și-și trimetea vitele în ciurdă, când fu ales rege. David își pășea turma, când fu onorat cu aceeași demnitate.

Jidovii cunoscuseră deja gunoarea pământurilor. Potea că acești au învățat-o în Palestina, de ore-ce în Egipt nu aveau trebuință de ea. Ei nu folosiră numai gunoiul produs de vite, ci îl înmulțiră prin aceea, că împreșiau paie, pe cari le lăsa să putredască. Și excrementul îl folosiă ca gunoiu, dându-i numele de „gunoiu de pulvere”; numirea aceasta i-au dat-o spre a înlesni comerțul cu el.

Țărenul (un ocol închis cu gard în care dormiau oile peste nopți) de asemenea îl folosiă ca mijloc de gunoie, și era conces chiar și în anul Sabbatului, decă era câmpul slobod, adică ogor. Porunca, că tot în al șeptelea an să nu se lucre pământul, și gunoierii să se ducă în apuciere a locului arător; a fost o ordinațiune de tot nepotrivită.

Le era însă conces și în anul Sabbatului, ca în locurile menite pentru sémă să adune petrele de pe câmp, dar numai pe acelea, cari erau afară, cele implantate în pământ nu. Cultivarea pomilor în anul Sabbatului afla o ușurință, fiind că atunci celor, cari se ocupau cu pomăritul le era ertat a lucra, însă altoirea și înmulțirea lor nu era ertată cu o lună înainte de expirarea anului al șeselea. Olivul era pe lângă vița de vie, primul, care se cultiva.

Jidovii aveau pluguri fără roțile, la fie-care plug se puneau de comun doi boi. Cei mai săraci însă în loc de boi se folosiă cu asini. Soirile de cereale erau grâu, orz și un fel de alac. Grâul era de un soi foarte bun și îl folosiă la pâine și griș, prăjindu-l puțin înainte de îmblătit. Ca legumi aveau: fasole, linte și mazere; animale de casă: vite cornute, oi, capre, cămile, cai, asini și cătări. Folosirea celor din urmă datează din timpurile cele mai vechi. Absolon în ziua resbelului era călare pe un cătăr. Când și-a încoronat David pe fiul său Solomon, trebuia acesta să se suie pe un cătăr călare, ca să se arete poporului.

Deși unele legi favorisau agricultura la Jidovi, totuși preocupăți religiioși, anul Sabbatului și iubirea de argint a preoților, căroră li-se da a deca parte din toate produsele, au împiedecat mult dezvoltarea agriculturii.

4. Agricultura și economia de vite la Grecii cei vechi.

În timpul cel vechiu al Grecilor vênatul era ocupațiunea lor de căpetenie. Homer în poeziile lui ne dă o iconă destul de vie despre starea poporului grec, cu deosebire despre aceia, cari trăiau în părțile muntose și se ocupau mai mult cu vênatul. Deși vênatul era Artemis, și mai prin toate locurile i-se făceau statue și sanctuare. În Skillus în apropierea Olympiei se prănuia sărbătorea ei, jertfindu-i-se între altele, cerbi, căprioare, porci sălbatici. Cerbii prinși îi domesticiră și îi puneau de trăgeau carul preotei virginală în ziua sus numitei sărbători.

Ca animale pentru vênat apar în poeziile lui Homer, leul, lupul, ursul, vulpea, capre sălbatice, cerbi, porci sălbatici și iepuri. Vênatul la porcul sălbatic (mistreț) era pentru pericolul lui, una dintre cele mai onorifice ocupațiuni ale vênătorului. Ca pe tot-dearândul, așa și în Grecia, animalele cele mari și răpitoare trebuiau să cedeze prăsierei, precum e leul, lupul și ursul. În tot locul omul pâșia cu energie contra lor, în cât ei se împușcau din an în an. Apropierea lor era împiedecată atât din partea păstorilor, cât și din partea agricultorilor. Chiar și tăierea pădurilor îi alunga, căci pădurile se tăiau parte pentru a pute lucra pământul, parte pentru lemne, cari le folosiă la facerea corăbiilor. Agricultură regulată și economie de vite era mai cu sémă în Epyr și Macedonia, unde de timpuriu se lucra cu grija nutrețul artificial. Locurile său mai bine țin liveștile se udau prin drainage. Gunoiera regulată cu var și margă era deja în us. Agricultura și economia de vite era una dintre ocupațiunile cele mai de frunte încă din timpurile cele mai vechi în Grecia. Scriitorii cei dintâi amintesc despre așa ceva în scrierile lor; așa Hesiod 800 înainte de Christos, Xenophon 450 în.

de Chr. și alții. Ei numărau agricultura între ocupațiunile cele mai de frunte și cele mai frumoase. Demeter era deita agriculturii și a rodirei. Ei i-se atribuia invențiunea plugului și a secerei, în onorea ei se edificau temple și se țineau sărbători. Pan era deul economiei de vite și al silvi-culturii. (Va urma).

Varietăți.

Impăratul Wilhelm în Frância.

„Etoile Belge” din Bruxela publică următoarele lucruri interesante: Impăratul Germaniei Wilhelm II a fost în anul 1889 în Paris, despre care lucru n'a știut nimeni, afară de guvernul frances. În Germania se credea, că împăratul a călătorit la polul nordic, în realitate însă el își petrecea la „Hotel de Bade”. Impăratul, incognito, visita expoziția din Versailles și avu de gând a petrece în capitala lunei două săptămâni, dăr în grădina „Tuilerii” fu cunoscut de un oficer grădinar și din cauza acesta împăratul trebuia să părăsească Parisul înainte de timp. Ce a fost însă mai interesant, tot timpul cât a mai stat Wilhelm în Paris, după ce a fost cunoscut de oficerul pusian, acesta a fost arestat de poliția și numai după ce Wilhelm a părăsit Parisul, a fost eliberat din arest.

Din public. *)

Dare de sémă.

Cu ocaziunea concertului dat în 17/29 August a. c. de inteligența jună din Seliște au încurs următoarele sume: D-na I. Cosma 5 fl.; P. Drăgăst, N. Hențiu, D. Banciu, d-na M. Vulc din Pian, câte 3 fl.; Dr. N. Malet, d-na Buceșan, Dr. Comșa, V. Oldea din Lancrăm, I. Banciu, N. Oprea, din Șura-mare, S. Savu din Vale, D. Juga din Rod, D. Simian din Rîmnic-Vâlcea, Al. Borcea câte 2 fl.; D-na M. N. Roman și Dr. I. Stroia din Sibiu, câte 1 fl. 50 cr.; Il. Iosof din Gales, A. Gogonea, A. Micu din Poiana, D-na Micu din Sebeșul-inf., D-șora A. Răcuciu, P. Juga din Tilișca, D-na E. Peligrad, Maxim Vulc din Pian, Iul. Vulcu din Pian, D-șora R. Vasu din Voila, V. Popovici din Sibiel, I. Iosof din Tilișca, B. Comșa sen., N. Sêrbu, D. Lăpădat, Dr. N. Calefariu, Ursulescu din Duș, Soltesz din Sebeșul săsesc, Dr. Elekes din Sebeșul săsesc, Földes din Sebeșul săsesc, Henteș din Sebeșul săsesc, Dr. Mihai din Poiană, N. N., I. Manta din Gurariului, Il. Măcelariu din Gurariului, Hidvégi, I. Popescu din Sibiel, I. B. Comșa, Dna M. Neamțu din București, A. Decei din Sibiel, Il. Floașiu din Tilișca, L. Comșa, Jord. Roșca, V. Harșan, N. N., I. Chirca, N. N., dna N. Șteflea, I. Popa, D. P. Romănescu, P. Roșca câte 1 fl.; Blaga din Lancrăm, 70 cr.; Dna P. Florian, A. Ciugudean din Poiana, I. Juga, M. Tomoiagă, dna M. Țintea, dna P. Comșa, N. Schitea, I. Chipără din Gurariului, M. O. Borcea, I. Hanzu din Cacova, I. Beju, Il. Pop din Ludoș, N. N., V. Arsenie din Gurariului, Șeulean din Gurariului, Hanciu, A. Ciugudean din Poiana, N. N. N. Petra din Sibiel, S. Vidrighin din Rășinari, D. Suroiu din Rășinari, I. Sasu din Rășinari, I. Cioran din Rășinari, N. N., I. Rebega din Gurariului N. N., I. Dobrotă din Cacova, N. N., Henegar, Il. Neamțiu, Raith din Sebeșul săsesc, N. Lupu din Sibiel, At. Moga din Mag, O. Borcea, D. Peligrad câte 50 cr.; I. Cifra 30 cr.; N. N. 10 cr. Ulterior au mai încurs dela dnul Zakariás I. 2 fl. 50 cr.; dnul C. Hertza 1 fl.; d-șora B. Lépter 1 fl.; dna I. Török 2 fl. Suma totală: 114 fl. 45 cr. Spese 39 fl. 63 cr. Rămâne un venit curat de 74 fl. 82 cr. care s'a alăturat fondului.

Binevoescă On. contribuenți a primi și pe calea acesta căldurosele noastre mulțumite pentru sprijinul oferit. Concertanții.

*) Pentru cele publicate în rubrica acesta redacțiunea nu este responsabilă.

Mătasă de Henneberg, numai atunci veritabilă, când se comandă direct din fabrica mea — neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vârgată, moștrată, damast etc. (circa 245 calități diferite și 2000 desigur etc.). Măfurile comandate precum și mostrele lex pedeză cu întorcerea poștei în casă, franco și scutite de vamă, fabricile de mătăsă din Zürich ale lui G. HENNEBERG, (furnizor de curte c. și r.). Scrisorile adresate în Elveția sunt a se prevedea cu marcă de 10 cr., cărțile postale cu 5 cr. Comandele scrise în limba română se execută punctual. [64] 4

Nr. 302/897

[184] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala din Măgina, tractul protopresbiteral al Albei-Iulia, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor subșterne suplicile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Albei-Iulia în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Alba-Iulia, 27 August 1897.

Petru Popovici,
adm. prot.

Nr. 42.

[185] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna Curtuius protopresbiteratul Cetatea de peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post învățătoresc sunt: salariu anual 300 fl. din cari 150 fl. dela popor prin repartitie, ér 150 fl. dela stat, cuartir în edificiul școlei, folosirea grădinei școlare în mărime de 909□ și o jumătate de vatră lemne pentru încălzitul școlei și a locuinței învățătorului, ce se dă regulat în tot anul din pădurea urbarialistilor.

Concurenții au a-și așterne cere-rile concursuale instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiteral tractual prin poșta ultima K. Monostor, având tot odată datorința a se presenta în vre-o Duminecă seu sêrbătore în biserica din comună spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipicul bisericesc.

Oficiul parochial al comunei Curtuius în conțelegere cu comitetul parochial.

Curtuius, la 24 August 1897.

Georgiu Pasca, Ioan Contiu,
președinte. epitrop.

Nr. 330/897.

Văduț și aflat în ordine.

Fânațe, la 26 August 1897.

Teodor Șovrea,
adm. protopresb.

Nr. 517/897.

[186] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însem-nate în protopresbiteratul tractului gr. ort. al Hațegului, prin această se escrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

1. Valea Sângeorgiului-Grid, școală cu sistem ambulant, salar anual 300 fl., cuartir și lemne.

2. Nădăstia superiôră, cu salar anual 300 fl., cuartir și lemne.

3. Booz-Zlaști, școală ambulantă, salar anual de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și așterne suplicile lor concursuale instruite cu documentele de lipsă și recerute în norme în vigoare până la termenul amintit mai sus la oficiul ppresbiteral subscris — în Petroșeni.

Petroșeni, la 26 August 1897.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram Stanca,
adm. ppresb.

Nr. 277897

[187] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala din Cărpiniș cu Vêrtop, tractul protopresbiteral al Abru-

dului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post își vor subșterne suplicile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, în termenul deschis.

Învățătorul ales dacă va puté înfința și conduce un cor va fi remunerat de parochul Grigorie Lima cu 50 fl.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abru-dului, în conțelegere cu comitetul pa-rochial respectiv.

Abrud, 26 August 1897.

Petru Popovici,
adm. prot.

Nr. 401/1897

[155] 2-3

CONCURS.

În sensul grațiosului ordin consistorial dto 30 Novembre 1893 Nr. 7590 B. și conform rezoluțiunei consistoriale dto 6 Septembrie 1894 Nr. 5404 B. pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Fueș-Băgara din protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tefegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale din birul în naturalii și din competențele stolare, care tôte laolaltă regulata și statorite la 8/20 Maiu 1894, computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, dau suma de 261 fl. 90 cr.

În privința emolumentelor se pot lua informațiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral și dela comitetul parochial.

Dela reflectanții la acéstă parochie se recere se se prezenteze până la alegere în comună, spre a-și face cunoscință cu poporul.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat.

Ilia, la 31 Iuliu 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Iliei în conțelegere cu comitetul parochial.

Avram P. Pécuarariu,
protopresbiter.

Nr. 172/897.

[160] 2-3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Poiana cu filia Găureni, tractul protopresbiteral al Albei-Iulia, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 405 fl. 10 cr.

Informațiuni mai deaprobe se pot lua dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral.

Concurenții la acéstă parochie au a se presenta în vre-o Duminecă seu sêrbătore la biserică și își vor trimite cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba-Iulia, 30 Iuliu 1897.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iulia în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Popovici,
adm. protopresb.

Nr. 299/897.

[156] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, tractul protopresbiteral al Albei-Iulia, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

1. Ampoița, salar anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

2. Brădești, salar anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Cristești, salar anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

4. Gârbova de sus, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

5. Ponor, salar anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

6. Tăuți, salar anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

7. Valea Geogelului, salar anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, își vor subșterne cere-rile, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu până la termenul arătat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iulia în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Alba-Iulia, 1 August 1897.

Petru Popovici,
adm. protopresb.

Nr. 465/897.

[173] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al doilea învățătoriu la școala confesională gr. or. română din Sebeșul inferior, protopresbiteratul Avrighului, se escrie prin aceasta concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în fôia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul anual de 300 fl. v. a. solvinđi din alodiul comunal.

2. Cuartir natural.

3. Lemne pentru foc 4 stângini în natură seu 20 fl. în bani.

4. Folosirea grădinei școlare dimpreună cu celalalt învățătoriu.

Reflectanți la acest post seși subșternă cererile concursuale instruite con-

form legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral în Avrigh (posta Avrigh, Felek, Szebenvármegye) până la teminul susindicat.

Avënd alesul a conduce și cântările liturgice și a ținea în tótă Dumineca și sêrbătore a strană în biserică, se așteptă presentarea concurenților în vre-o Duminecă seu sêrbătore la biserică spre ași dovedi aptitudinea în cântări și tipicul bisericesc.

Avrigh, 8 August 1897.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv. Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrighului.

Ioan Câdea,
protopop.

Concurs

pentru împlinirea postului de **con-**
tabil la institutul de credit și economii „Murășanul“, societate pe acții în M.-Radna.

Salar anual 600 fl., afară de aceea cuartir liber și tantiemă din venitul curat.

Concurenții au să documenteze etatea, absolvarea cursurilor comerciale și praxă cel puțin de un an.

Petițiunile sunt a se trimite până în 1 Octombrie n. 1897 la adresa președintelui direcțiunei institutului: *Vasiliiu Beleş*, protopop în M.-Radna.

Postul are a se ocupa în 10 Octombrie n. a. c.

M.-Radna, în 9 Septembrie n. 1897.

[182] 1-2 **Direcțiunea.**

Comande făcute prin poșta se execută imediat cu cea mai mare acurateță.

Raport expres!

Am onóre a aduce la cunoscința P. T. public, că mi-au sosit în „prăvălia mea englezescă“, strada Cisnădiei Nr. 27, novitățile procurate din străinătate și anume: **jachete de copile și dômne, ronduri și capes, blane Tibet, Plüsches și gulere de stofe englezesci paltóne de fetițe și franțuzești, bunđi de călătorie și de stradă.** Tôte acestea le ofer On. public confecționate după ultima modă și pe lângă cele mai favorabile prețuri de concurență.

Cred deci că ădace în propriul interes al On. public, a se convinge cât mai curênd de nòuele mele întreprinderi.

Rugându-Vê pentru binevoitoriul sprigin și asigurându-Vê de serviciu prompt și real, semnez

cu distinsă stimă:

Michael Braun,

Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 27.

[183] 2-10

Comande făcute prin poșta se execută imediat cu cea mai mare acurateță.

Avis!

Domnilor învățători și directori de școle le recomandăm depositul nostru de **charte geografice** aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică, precum:

Charta Ungariei de părete	fl. 5.75
„ Austro-Ungariei de părete	5.75
„ Europei de părete	6.—
„ Asiei de părete	9.—
„ America de Nord de părete	7.—
Apoi singuratiche comitate din Ungaria á	—10—15
„ Ungaria, ediț. format mic á	—15

Asemenea oferim tot felul de recuise pentru școlă: ceruse (Hardtmuth), cerneli (Leonhardi), pene (Kuhn & Comp.) etc.

Librăria Tipografiei archidiececane.